

P ř e d k l á d a c í z p r á v a p r o P a r l a m e n t

Dne 11. dubna 2017 byla v Akkře podepsána Smlouva mezi Českou republikou a Ghanskou republikou o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmů a ze zisků ze zcizení majetku a Protokol k ní.

Vláda ČR vyslovila souhlas se sjednáním Smlouvy (včetně Protokolu k ní) usnesením č. 802 ze dne 2. listopadu 2011.

Jedním z cílů české zahraniční politiky je rozvoj všestranných a vzájemně výhodných hospodářských vztahů. Některé formy hospodářských, obchodních a kulturních styků a z nich plynoucí příjmy mohou obecně zakládat daňovou povinnost českých daňových rezidentů (fyzických i právnických osob) na území Ghany a naopak. Přitom může, bez existence daňové smlouvy, docházet k mezinárodnímu dvojímu zdanění.

Možné dvojí zdanění je nežádoucí, neboť snižuje potencionální příjmy, které by daňovým rezidentům jednoho státu plynuly ze státu druhého. Může se jednat zejména o příjmy z provádění stavebních, montážních, výzkumných a jiných činností, z poskytování obchodního, technického nebo jiného poradenství, z využívání patentů a jiných průmyslových práv, z úroků, majetkových účastí a z jiných zdrojů. Dvojí zdanění rovněž tak postihuje příjmy ze závislé činnosti (zaměstnání), příjmy výkonných umělců a sportovců a příjmy z využívání autorských práv k dílům literárním, uměleckým či vědeckým.

Protože příčinou vzniku mezinárodního dvojího zdanění je kolize daňových zákonů dvou států, může být toto zdanění účinně vyloučeno jen takovým opatřením těchto států, které je vzájemně koordinováno mezinárodní smlouvou.

V současné době se ve vzájemných daňových vztazích mezi Českou republikou a Ghanskou republikou takováto mezinárodní smlouva o zamezení dvojímu zdanění bohužel neuplatňuje, což tedy v praxi může mít negativní dopad na vzájemné hospodářské, obchodní, ale i kulturní vztahy obou zemí.

Ghana je po Egyptu, Etiopii, Jihoafrické republice, Maroku, Nigérii a Tunisu další africkou zemí, se kterou Česká republika tento typ mezinárodní daňové smlouvy sjednala. Tato smlouva, která byla na expertní úrovni připravena na základě vzorových modelů OECD a OSN, by tedy měla podpořit zmíněné vzájemné vztahy a přispět k objektivnímu rozdělení práva na daň z jednotlivých druhů příjmů mezi oba státy, tj. mezi stát zdroje příjmu a stát jeho příjemce. Její uzavření zvýší rovněž právní jistotu případných investorů obou států.

Uzavření této smlouvy ani její provádění nebude mít přímý dopad na státní rozpočet. Celkový přínos plynoucí z uzavření této smlouvy o zamezení dvojímu zdanění s Ghanou bude v praxi záviset na budoucím rozvoji jednotlivých forem hospodářské spolupráce.

Osobní a věcný rozsah Smlouvy je vymezen v člancích 1 a 2.

Protože Smlouva řeší kolize daňových zákonů, které jsou součástí právních soustav dvou různých států, byly v zájmu jednotnosti výkladu výrazy důležité pro aplikaci Smlouvy definovány v člancích 3 - 5.

Příjmy právnických a fyzických osob jednoho smluvního státu mohou být zdaněny zásadně ve státě, jehož je osoba tzv. daňovým rezidentem. Ve druhém smluvním státě mohou být příjmy zdaněny jen za podmínek a v rozsahu, které jsou stanoveny výslovnými ustanoveními jednotlivých článků Smlouvy.

Příjmy z nemovitého majetku, z jeho užívání nebo pronajímání mohou být podle článku 6 zdaněny ve státě, kde se takovýto majetek nachází.

Podle článku 7 Smlouvy mohou být zisky z činnosti podniku jednoho smluvního státu přímo vykonávané ve druhém smluvním státě zdaněny v tomto druhém státě tehdy, jestliže má tento podnik v tomto druhém státě k dispozici trvalé místo k výkonu činnosti (tzv. stálou provozovnu), jehož prostřednictvím vykonává svou činnost.

Článek 8 stanovuje, jakým způsobem budou zdaňovány zisky plynoucí z provozování různých dopravních prostředků (lodí nebo letadel) v mezinárodní dopravě. Výraz mezinárodní doprava je přitom definován v článku 3.

Ustanovení článku 9 umožňují daňové správě upravit základ daně na takovou výši, která odpovídá objektivním podmínkám, jestliže došlo k daňovému úniku skrytým převodem zisku mezi podniky obou smluvních států spojenými kapitálově nebo personálně.

Zdaňování dividend, úroků a licenčních poplatků je v zásadě rozděleno mezi oba smluvní státy, avšak ve státě zdroje příjmu nesmí přesáhnout hranici stanovenou příslušnými ustanoveními článků 10, 11 a 12. Určité druhy úroků (plynoucí například z vládních úvěrů) však zdanění ve státě svého zdroje nepodléhají vůbec. Článek 12 řeší navíc vedle licenčních poplatků rovněž poplatky za služby, na což následně reaguje text Protokolu ke Smlouvě.

Článek 13 upravuje zdanění zisků ze zcizení majetku, tj. prodejů nebo převodů majetku, a s ním spojeného vlastnického práva, nikoliv však zdanění příjmů z pronájmu nebo jiné formy užívání majetku. V tomto kontextu je třeba uvést, že vzhledem ke skutečnosti, že dle vnitrostátních právních předpisů Ghany, narozdíl

od České republiky, nespadají zisky ze zcizení majetku pod obecný pojem „příjmy“ a jejich zdaňování je tam pokryto speciálním zákonem, název Smlouvy a její některá příslušná ustanovení výslovně uvádí i obor daní ze zisků ze zcizení majetku, o kterých pojednává právě tento článek.

Zdanění příjmů fyzických osob z jejich osobně vykonávané činnosti je upraveno ustanoveními článků 14 - 19.

Článek 20 upravuje zdanění všech dalších druhů příjmů, které nejsou výslovně uvedeny v předchozích ustanoveních Smlouvy.

Článek 21 určuje, jak se postupuje v daňovém řízení ve státě, ve kterém je skutečný vlastník příjmu nebo zisku ze zcizení majetku daňovým rezidentem, aby nebyl podruhé zdaněn jeho příjem nebo daný zisk, který byl podle příslušných ustanovení Smlouvy zdaněn ve druhém smluvním státě. Pro daňové rezidenty České republiky je pro daný účel stanovena metoda tzv. prostého zápočtu daně zaplacené v Ghaně, a to s výhradou příjmů pobíraných ze závislé činnosti, kde je zajištěna aplikace domácího Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění, ze kterého vyplývá možná aplikace metody vynětí.

Smlouva zajišťuje rovné soutěžní podmínky pro organizace a občany obou smluvních států tím, že upravuje zásadu rovného nakládání, Smlouva umožňuje neformální řešení sporů při jejím výkladu a provádění a výměnu informací v kontextu daní všeho druhu a pojmenování mezi příslušnými úřady smluvních států (články 22, 23 a 24).

Článek 25 potvrzuje daňové výsady některých skupin osob (tj. diplomatů a konzulárních úředníků) vyplývající z jiných mezinárodních dohod.

Článek 26 obsahující různá ustanovení představuje zejména omezení výhod z této smlouvy, především pokud by jejich získání nebylo v souladu s účelem této smlouvy, řeší tedy problematiku přístupu k výhodám plynoucím ze Smlouvy. Současně potvrzuje provádění ustanovení vnitrostátních právních předpisů zaměřených proti daňovým únikům apod.

Závěrečná ustanovení upravují podmínky vstupu Smlouvy v platnost, počátek její účinnosti a možnost její výpovědi (články 27 a 28).

Nedílnou součástí Smlouvy je Protokol, který obsahuje doložku nejvyšších výhod ve prospěch České republiky, a to ve vztahu k již zmíněnému článku 12 „Licenční poplatky a poplatky za služby“. Jde o reakci na skutečnost, že bez tohoto nepříliš standardního zacházení s příjmy z poskytnutí různých druhů služeb není Ghana, stejně jako některé další státy, se kterými Česká republika již daňovou smlouvu dojednala (např. Indie), ochotna smlouvu dojednat. Protokol tak zajišťuje do budoucna, že pokud Ghana změní svou daňovou politiku v této věci (doposud se

toto ustanovení nachází ve všech jejích daňových smlouvách), bude se příznivější režim uplatňovat i vůči daným příjmům daňových rezidentů České republiky.

Sjednávání protokolů v oblasti mezinárodních smluv o zamezení dvojímu zdanění není přitom ničím výjimečným. Samotná Česká republika má takovýchto protokolů sjednáno již několik, a to jak současně se smlouvou, tak separátně. Protokol byl standardně samostatně podepsán a spolu se Smlouvou se předkládá k vyslovení souhlasu Parlamentu ČR. Následně bude samozřejmě předložen jako nedílná součást Smlouvy i k ratifikaci prezidentu republiky.

Sjednání této smlouvy o zamezení dvojímu zdanění nevyžaduje změny v českém právním řádu, nedotýká se závazků z jiných mezinárodních smluv, kterými je ČR v současné době vázána.

Smlouva není v žádném případě v rozporu se zásadou rovnoprávného postavení mužů a žen.

Členství České republiky v EU nemá dopad na sjednání této smlouvy. Sjednávání daňových smluv je doposud svrchovanou záležitostí každého členského státu EU. Návrh smlouvy je plně slučitelný s právem ES/EU.

Smlouva má v České republice standardně charakter smlouvy prezidentské a předkládá se před ratifikací prezidentem republiky Parlamentu ČR k vyslovení jeho souhlasu podle článku 49 písm. a) a e) Ústavy ČR, protože upravuje práva a povinnosti osob, resp. věci, jejichž úprava je vyhrazena zákonu.

Ustanovení této smlouvy budou mít podle Ústavy ČR po splnění všech podmínek při konkrétní aplikaci přednost před ustanoveními vnitrostátních právních předpisů.

V Praze dne 12. února 2018

**Předseda vlády:
Ing. Andrej Babiš v.r.**